

Long in the Tooth Expositie in De Brakke Grond

Als witte bladzijden vol geheime betekenissen

De onbegrijpelijke, zwierige tekens in het werk van de Belgische kunstenaar Josse Pyl zijn mooi, serieus en soms ook lichtvoetig.

Jorne Vriens
AMSTERDAM

Stel: je hoort twee mensen in een onverstaanbare taal spreken. Om erachter te komen wat de strekking is van wat wordt gezegd, blijven alleen lichaamstaal en intonatie over. Een soortgelijke opgave krijg je in de expositieruimte van De Brakke Grond, waar kunstenaar Josse Pyl de bezoeker confronteert met onbegrijpelijke tekens.

Pyl presenteert tekens die vaag herkenbaar zijn als letters, zonder dat ze leesbaar zijn. Daarbij komt dat alle muren en bijna alle werken spierwit zijn. De vergelijking met een witte bladzijde waarop vreemde tekens hun betekenis niet prijsgeven, is snel gemaakt, maar nog meer lijkt het op een onverstaanbaar gesprek. De letters vormen namelijk aaneengeregenen een (evengoed onleesbare) zin die zwierig op en neer gaat en daarmee intonatie lijkt te verbeelden.

Acht ronde zuilen plaatste Pyl in de ruimte. Daarop bracht hij letters in reliëf aan. Het is alsof aan de binnenkant van die zuilen iemand flinke druk heeft uitgeoefend op een pen, waardoor de zinnen zijn doorgedrukt aan de buitenkant. De aaneengeschreven letters slingeren over de pilaar. Het is kalligrafie met een hele zin, in plaats van met een enkele letter.

Benen van een paard

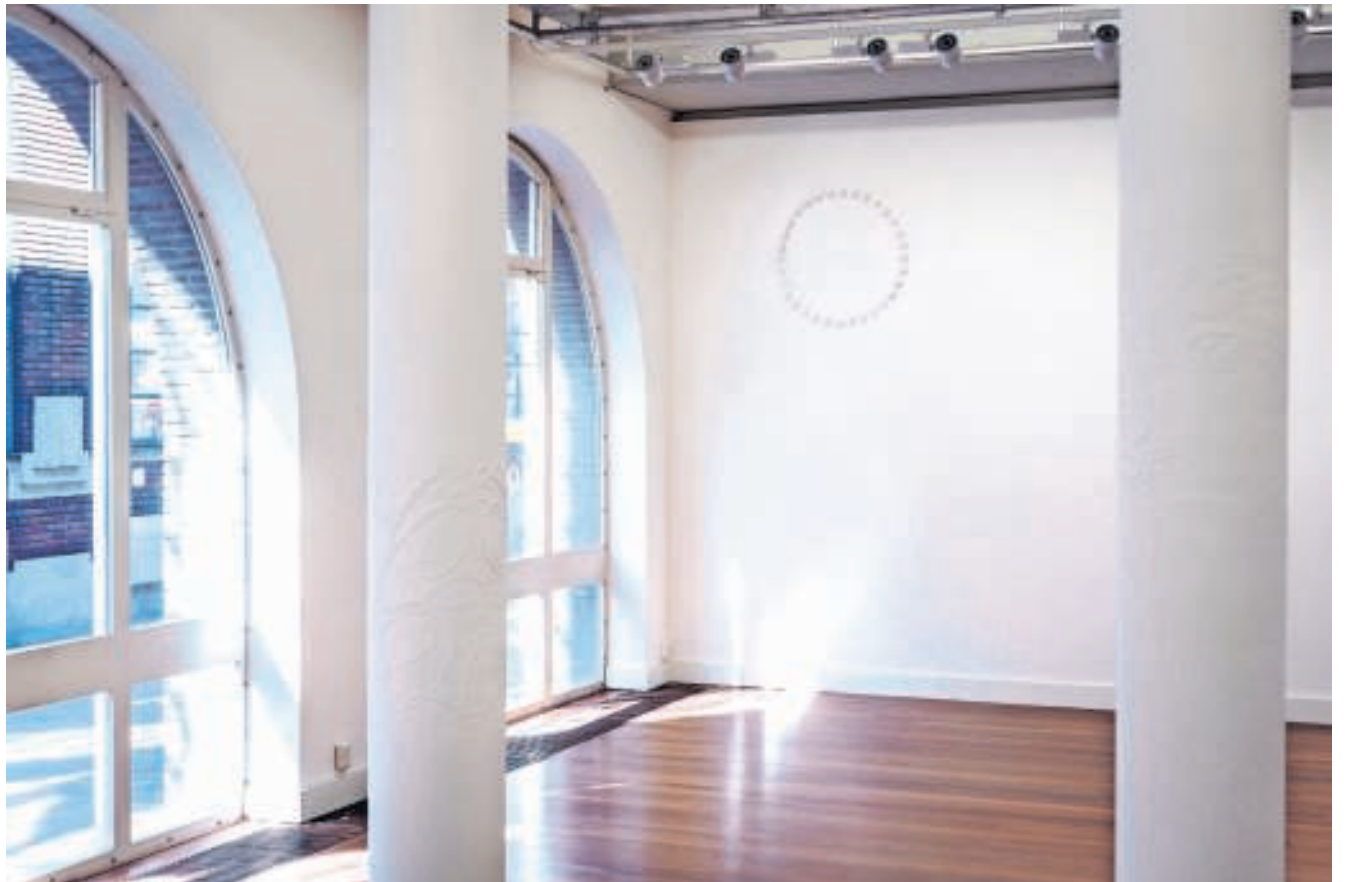
Hoe mooi het ook is, het blijft moeilijk te omschrijven wat je ziet. Met een beetje moeite valt nog wel de vorm van een oog of de benen van een paard te herkennen in de zinnen op de zuilen. Naar de betekenis van deze vormen blijft het gissen. Dat maakt niets eens zoveel uit, want tijdens de poging om die hiërogliefen te ontcijferen is het noodzakelijk om rondom de zuil te bewegen en de zwierige letters te volgen. Voor je het weet loopt een serieuze poging tot lezen zomaar uit op dansen.

De bezoeker die denkt alleen iets te komen halen, wordt door het werk subtiel beïnvloed. Taal geeft vorm aan de wereld, maar wat is de vorm van taal? Dat je door de werken op de tentoonstelling genoeg stof hebt om over zo'n vraag na te denken, is een hele prestatie van de kunstenaar. Het maakt het goed dat er door het ver doorgevoerde minimalisme wat weinig te zien is in de ruimte.

Pyl (1991) was twee jaar lang resident bij de Rijksakademie. Het werk dat hij toonde tijdens de jaarlijkse openstelling, was wat serieuzer van aard dan wat hier te zien is. Op de tekeningen waren bijvoorbeeld meer figuren te herkennen die vergezeld gingen van cijfers. Het geheel leek daardoor op een handleiding om een meubel in elkaar te zetten. Ook in deze tentoonstelling zijn cijfers (in spiegelbeeld) de enige herkenbare tekens, maar omdat ze niet bij een tekening staan dwingen ze hier geen volgorde af.

Cirkel op de muur

Het sterkst is Pyl wanneer hij het serieuze lichtvoetig weet te maken. In de tentoonstelling is een cirkelvorm op de muur daarvan het beste voorbeeld. Van een afstand lijkt dit werk door de minimalistische vorm uit een tentoonstelling

→ Werk van Josse Pyl in De Brakke Grond.
FOTO'S NICK CHESNAYE

Voor je het weet loopt een serieuze poging tot lezen zomaar uit op dansen

voor zerokunst afkomstig. De witte cirkelvorm is een geometrische vorm die vrij is van enige persoonlijke expressie. Nog iets dichterbij is daar ook nog de beweging. En dan komt het: de elementen waaruit de cirkel is opgebouwd, zijn plastic paardentanden. Het beurteelings op en neergaan van de tanden lijkt op kauwen en daarna pas op praten. Op een bevreemdende manier is het werk veel expressiever dan de gelijkenis met zero doet vermoeden.

Edele dieren

Interessant genoeg wordt er veel naar paarden verwezen. De titel van de tentoonstelling, *Long in the Tooth*, is een verwijzing naar de altijd doorgroeiende tanden van de edele dieren. Hoe langer de tand, hoe ouder het beest. Het is opvallend dat de werken ook titels dragen. Juist omdat de werken telkens laten zien dat betekenis nooit vaststaat, is een titel eigenlijk te definitief.

De derde categorie werken maakt verschillende interpretaties zichtbaar. Hier zijn onleesbare, uit metaal gesneden zinnen die met de hulp van een motortje steeds een kwartslag draaien, waardoor bij elke positie de betekenis van de vorm lijkt te veranderen. Het moet het voorlopige antwoord zijn van de kunstenaar op de vraag welke vorm taal heeft. Het is maar hoe je ernaar kijkt.

Josse Pyl, Long in the Tooth,
De Brakke Grond, t/m 7/7